

Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program byl vypracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání

Mateřská škola Na Beránku Pertoldova 3373/20

Praha 4 – Modřany

součást Základní školy a mateřské školy Na Beránku v Praze 12

Aby malí byli velcí

**Jako by v dětství nebylo vytoužené hrdinství na dosah ruky,
tak blízko jako už nikdy v životě.**

(Eduard Petiška)

Identifikační údaje

Název školy	Základní škola a mateřská škola Na Beránku v Praze 12, Praha 4 – Modřany, Pertoldova 3373/51
Adresa školy	Mateřská škola Pertoldova 3373/20, Praha 4 – Modřany
IČO IZO REDIZO	61386685 102 425 108/03 600 037 380
Ředitel školy	Mgr. Jiří Soukup
Vedoucí pracovník MŠ	Mgr. Kateřina Štěpánová
Telefon MŠ	244 464 578
E-mail MŠ Web	mspertoldova@naberanku.cz mspertoldova.webnode.cz
Zřizovatel	Městská část Praha 12, Písková 830/25, Praha 4 – Modřany
Zpracovatel dokumentu	Mgr. Kateřina Štěpánová
Platnost dokumentu	1.zář 2018
Název dokumentu	Školní vzdělávací program <i>Aby malí byli velcí</i>

1. Charakteristika školy

Mateřská škola Pertoldova zahájila svoji činnost ve školním roce 2012/13 a je třetí a nejmladší mateřskou školou, která se stala součástí ZŠ Na Beránku v Praze 12. Nachází se přímo v budově základní školy, jejíž vzhled a koncepce odpovídá architektonickým tendencím sídlištních škol z konce 80. let 20. století. Rekonstrukcí málo využívaného křídla budovy chtěl ÚMČ Praha 12 reagovat na nedostatek míst v mateřských školách. Původní myšlenka, že toto zařízení bude fungovat jako odloučené pracoviště MŠ Urbánkova, se hned v počátcích provozu nové MŠ ukázalo jako nepříliš šťastná, jednak z důvodu složitého mechanismu vedení provozní agendy a také z důvodu odlišného charakteru zařízení a celkových podmínek pro vzdělávání. Možnost využívat ŠVP MŠ Urbánkova nám v počátečních zmatcích okolo rozjezdu provozu nové MŠ velmi pomohla, postupem času se však ukázalo, že kromě odlišných vzdělávacích podmínek, se liší také naše celková filozofie pohledu na vzdělávání dítěte a přirozeně vznikla potřeba vlastního školního programu.

Škola má dvě prostorné dobře koncipované třídy s přílehlým sociálním zařízením ve všech směrech odpovídajícím nejnovějším hygienickým požadavkům.

Další její součástí je moderně vybavená přípravná kuchyň, která slouží k úpravě a servírování pokrmů, které jsou v hotové formě dováženy ze školní kuchyně nedaleké MŠ Urbánkova, a napojení na školní jídelnu představuje jediný společný prvek mezi oběma školami.

Interiér mateřské školy je zčásti prosklený, vybavený světlým dřevem s drobnými barevnými akcenty a jako celek působí mimořádně čistým, vzdušným a pozitivním dojmem. Umístění obou tříd na úrovni venkovního terénu umožňuje stálý oční kontakt se vzrostlými jehličnany, kterými se honosí školní pozemek a velká okna lákají děti k pozorování oblohy a mapování proměnlivosti počasí.

Za důležitou prioritu považujeme umístění naší mateřské školy v těsné blízkosti Modřanské rokle, již protéká Libušský potok a která jako krásná a zajímavá přírodní lokalita přímo vybízí k realizaci nejrůznějších poznávacích, rozvíjejících i relaxačních aktivit a projektů.

2. Podmínky vzdělávání

2.1 Věcné podmínky

Je celkem pochopitelné, že nový provoz mateřské školy bude ještě potřebovat hodně času k vybavení všemi náležitostmi. Snažíme se postupovat uvážlivě ve smyslu kvality, využitelnosti, estetického aspektu i zásady, že méně je někdy více.

Prostory dvou nově zřízených tříd jsou dostatečně prostorné, vzdušné a dobře větratelné s dostatečnými úložnými prostory pro hračky a ostatní pomůcky, z nichž velká část je uložena v policích podél celé třídy a umožňuje tak dětem snadnou orientaci.

Díky rozdílnému půdorysu obou tříd je v jedné z nich menší možnost k členění herní plochy a vytváření tzv. koutků, které děti milují. Tento problém jsme alespoň částečně vyřešili mobilními dřevěnými paravány. Podlaha je ve třídách zčásti pokrytá měkčeným PVC a zčásti kvalitním kobercem, který se denně luxuje.

Dřevěný nábytek vyrobený na míru ve dvou velikostech vychází z antropometrických požadavků pro věkově heterogenní skupinu dětí. Židličky z bukového dřeva jsou možná o něco těžší, ale o to stabilnější, ale i nejmenší děti manipulaci s nimi zvládají bez problémů. Vybavení základním tělocvičným nářadím bylo součástí projektu nové MŠ, a proto děti v každé třídě mohou využívat k pohybovým aktivitám horolezeckou stěnu, žebřiny, lavičku, několik žíněnek. Drobnější náčiní bylo pořízeno během školního roku 2012/13, míče, míčky, kruhy, švihadla, balanční točna, a podle finančních možností se chystáme tělocvičné, ale i herní a didaktické pomůcky dále postupně doplňovat.

Protože se jedná se zcela nové zařízení, považujeme za svůj základní úkol hledání a vytvoření takového modelu mateřské školy, který by plně využíval veškeré dané, často poměrně specifické podmínky. Jedná se například o poměrně malé technické zázemí, které nás nutí velmi promýšlet téměř každý krok podniknutý ve směru optimalizace nového provozu jako celku, ať se jedná o vybavování MŠ pomůckami, ladění provozních mechanismů či hledání vyhovujících modelů při organizaci mimoškolních aktivit.

Jedním z příkladů může sloužit poměrně elegantně vyřešené ukládání lehátek a lůžkovin do vestavěných skříní s posuvnými dveřmi, jejichž část je pokryta magnetickou plochou sloužící jako nástěnka, ukládání lůžkovin do polic však úplně nesplňuje požadavek větratelného prostoru. Doufáme, že i tento drobný nedostatek, jako mnohé předcházející, se podaří časem vyřešit.

Projekt nové mateřské školy nepočítal s vlastní zahradou, a původní předpoklad, že děti budou využívat zahradu nedaleké MŠ Urbánkova, se ukázal jako neakceptovatelný z kapacitních i organizačních důvodů. A protože základní škola Na Beránku disponuje rozsáhlým pozemkem, zkusili jsme vyřešit problém využíváním jeho části pro naše děti. Za velmi vstřícné spolupráce s vedením ZŠ a OŠK ÚMČ Praha 12 a rodičů dětí se podařilo pozemek zkultivovat a postupně se vize o vlastní zahradě vybavené nejen velkým pískovištěm, ale i dalšími herními prvky, stávala skutečností – a děti začaly novou zahradu využívat na podzim 2013. Jedná se o převážně travnatý terén, který do jisté míry vymezuje charakter herních činností dětí, ale jsme přesvědčeni, že se do budoucna podaří najít i další možnosti, jak spektrum pohybových aktivit dětí ještě rozšířit (opět se nabízí jako jedno z možných východisek spolupráce se základní školou – např. po dohodě využívat školní hřiště).

2.2 Životaspráva

Dětem je připravována plnohodnotná a vyvážená strava odpovídající předpisům a vedoucí školní jídelny se při sestavování jídelníčku řídí platnými výživovými normami a zásadami zdravé výživy. V praxi to znamená, že se děti setkávají s širokou škálou jídel, které mnohdy z domova ani neznají (velká nabídka polévek, luštěniny, jídla ze staré české kuchyně, různé úpravy mas včetně rybího či méně známé druhy zeleniny nebo ovoce). Veškeré pokrmy předkládané dětem jsou kvalitní, připravovány z čerstvých surovin a dobře ochucené, a nám se daří ve většině případů zaznamenat výchovný efekt i v této oblasti, protože i děti s počátečním velmi nedůvěřivým přístupem k neznámému, tuto stravu přijmou, zachutná jim a postupně se ji naučí konzumovat. Významnou motivací k celkovému přístupu dětí ke stravování je způsob jeho organizace. Půdorysné napojení tříd a kuchyně umožňuje malým

strávníkům se samostatně obsloužit a dostat se do přímého kontaktu s oblíbenou kuchařkou, jejíž individuální přístup ke každému dítěti je velmi vhodný a přínosný.

Pitný režim je zajištěn jednak nabídkou teplých nápojů – ovocné, bylinkové a černé čaje jsou připravovány ve výrobníku čaje, mléčné nápoje připravuje kuchařka na indukčním sporáku, nerezový termos s čistou kohoutkovou vodou je umístěn v každé třídě tak, aby si ji děti mohly během dne samy nalévat. Opět lze konstatovat, že už samotná manipulace je pro děti zajímavá a nepřímo je vede k dodržování pitného režimu.

V průběhu dne je dbáno na dostatečné množství pohybových aktivit ve volných i řízených činnostech. Denně jsou zařazovány chvíle zaměřené na zdravotní cvičení (protahovací, vyrovnávací, uvolňovací, dechová a relaxační), pohybové hry i hudebně pohybové činnosti. Větší část školního roku děti s učitelkami jeden den v týdnu v dopoledních hodinách absolvují pravidelné cvičební lekce v tělocvičně základní školy pod vedením cvičitelek fitcentra „Hopsame.cz“.

Okolnosti vztahující se k pobytu dětí venku jsou zakotveny v Provozním řádu mateřské školy. Ve většině případů je samozřejmostí, že děti absolvují každodenní procházku či pobyt na hřišti během každého dopoledne.

2.3 Psychosociální podmínky

Malá kapacita naší školy a prostorové uspořádání jsou přímo předurčeny k vytvoření vztahové platformy založené na vzájemném setkávání, provázané spolupráci a vytváření organizačních mechanismů chodu, které jsou čitelné pro rodiče, ale hlavně a především pro děti. Svou roli hraje také hezké prostředí nové školy, které, jak už zaznělo, působí na příchodícího velmi pozitivním dojmem. Zásadním momentem je však zcela jistě osobnost učitelky, která pro dítě představuje velmi důležitou osobu v jeho životě a je dobře, když se jí podaří v této roli obstát. Adaptace nového dítěte u nás probíhá bez zvlášť vypracovaného adaptačního programu velmi individuální formou vždy na základě domluvy rodičů dítěte a učitelek ve třídě. Záleží na věku dítěte, na jeho založení, sociálních okolnostech, výchovných metodách rodičů, na časových možnostech, atd)

Podmínkou úspěšné adaptace dítěte na prostředí mateřské školy je jeho seznámení se zdejšími pravidly, srozumitelná a vstřícná komunikace učitelky i dalších osob, se kterými se dítě během svého pobytu setkává a zvládnutí základních sebeobslužných mechanismů.

Adaptačním procesem bývá zpravidla označován určitý časový úsek potřebný k začlenění dítěte do kolektivu ostatních dětí. Jsou však děti, jejichž důvěru si získáváme déle a obtížněji, a zde je třeba, aby učitelka vždy uplatňovala vůči každému dítěti zásady slušnosti, respektu a empatie ve svém chování ve formě čitelné pro dítě v předškolním věku.

2.4 Organizace chodu

Denní režim v mateřské škole vždy vychází z daných skutečností (dodržení předepsaných intervalů mezi jídly, délka pobytu dětí venku, dostatečný časový prostor na odpočinek dětí), a učitelka často musí projevovat značné organizační schopnosti, aby dokázala realizovat naplánovanou činnost, respektovat individuální potřeby dětí a reagovat na momentální stav a situaci v dětské skupině.

Zároveň je pro nás důležité, aby výsledný dojem z celého dne nebyl pro dítě (ani učitelku) zmatený a chaotický, protože zejména malé dítě jistotu řádu k svému vývoji velmi potřebuje.

Denní režim v naší mateřské škole

6.30 – 8.30	scházení dětí, volná hra ve třídě, řízená činnost
8.30 – 9.00	úklid hraček, cvičení, pohybové hry
9.00 – 9.20	dopolední svačina
9.30 – 10.00	řízená činnost v rámci TVP
10.00 – 12.00	pobyt venku
12.10 – 12.30	oběd
12.40 – 13.00	vyzvedávání dětí po obědě, příprava na odpočinek
13.00 – 14.00	poslech pohádek, polední klid, klidové činnosti
14.30 – 15.00	dopolední svačina
15.00 – 17.00	volná hra, zájmové činnosti, rozcházení dětí

3. Organizace vzdělávání

3.1 Vnitřní uspořádání školy a jednotlivých tříd

Prostory mateřské školy bylo nutno stavebně přizpůsobit danému půdorysu a dalším podmínkám vycházejících z koncepce budovy základní školy. Jedná se přízemní prostory se dvěma samostatnými vchody do šaten navazujících na třídy. V prostoru mezi třídami je umístěna přípravná kuchyňka, z obou stran přístupná, takže kuchařka má možnost (při otevřených dveřích) být ve stálém kontaktu s dětmi i učitelkami, a nutno říci, že děti dění v kuchyni velmi zajímá. Napojení kuchyně na třídy lze dobře využít také k výchovně vzdělávacím účelům – v průběhu roku jsme využili této možnosti k poznávání a přípravě tradičního pečiva, vyzkoušeli jsme, jak se vaří kaše z pohádky Hrnečku, vař, v praxi se děti učily pracovat také s pravidly bezpečnosti. V budoucnu bychom chtěli tyto aktivity dále rozvíjet, neboť jejich přínos v různých vzdělávacích oblastech je velmi cenný. Důležitým faktem je také vstřícný přístup a přátelské jednání ze strany kuchařky, bez něhož by výsledný efekt nebyl zdaleka takový.

Další možnost objevování a setkávání umožňuje dětem propojení obou tříd (opět dveřmi uzavíratelnou chodbičkou), čehož v případě žádosti mohou využívat k návštěvě sousedů, k vyřizování vzkazů nebo jen na tak kus řeči. I tyto zkušenosti a prožitky přispívají zcela jistě k budování potřebné jistoty, orientovanosti i k rozvoji v oblasti mezilidských vztahů.

3.2 Organizace nadstandardních aktivit

Filozofie naší školy vycházející z harmonie vzájemnosti příliš nepodporuje organizační roztržitost v souvislosti s tzv. nadstandardními aktivitami. V rámci programové nabídky mateřské školy by v působení na dítě měl být zachován určitý kontext vycházející z prohlubování vztahu ke známému prostředí a lidem k němu patřícím, z upevňování dovedností v širším slova smyslu, z posilování citových vazeb, z objevování dalších možností.

Mimoškolní aktivitou nabízenou rodičům starších dětí je kroužek angličtiny, který vnímáme jako součást multikulturní výchovy a za velmi důležitý faktor považujeme výběr lektorky, jejíž přístup k předškolnímu dítěti zásadně ovlivňuje celý vzdělávací proces.

Zbývající časový prostor v odpoledních hodinách je prostorem pro tzv. volnou neboli spontánní hru. Tato zdánlivě banální a rodiči často podceňovaná aktivita, jsou-li pro ni vytvořeny náležitě podmínky, je pro dítě velmi cenným přínosem v jeho rozvoji. A právě mateřská škola proti domácím podmínkám, může v plné míře herní požadavky uspokojit v rámci institucionální profesionality.

4. Charakteristika vzdělávacího programu

4.1 Vzdělávací cíle a záměry podle RVP PV

Pedagog v mateřské škole by měl při své práci s předškolním dítětem sledovat tyto rámcové cíle:

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
2. osvojení základních hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Tyto rámcové cíle ve svém celku vyjadřují základní orientaci předškolního vzdělávání a stejně tak i každodenní práci pedagoga. Ten by měl při vzdělávacím procesu vnímat tyto cíle jako univerzální, přirozené a všudypřítomné a to nejen při činnostech plánovaných či spontánních, ale také ve všech situacích a za všech okolností, a mít neustálé povědomí o tom, že svým chováním, jednáním i svými postoji dítě ovlivňuje. Měl by mít na zřeteli, že tak může záměrně naplňování těchto cílů podporovat a zároveň také, že tomu může – třeba i bezděčně – naopak bránit.

Vzdělávací obsah RVP PV představuje vnitřně propojený celek, jehož členění do oblastí by měla učitelka vnímat pouze jako pomocné, v rámci zachování integrovaného pojetí respektující přirozenou celistvost osobnosti dítěte i jeho postupné začleňování se do životního a sociálního prostředí. Vzdělávací oblasti jsou odvozeny od interakčních oblastí rozlišovaných na základě vztahů, které si dítě postupně vytváří k sobě samému, k druhým lidem i k okolnímu světu. Jednotlivé oblasti jsou zpracovány tak, aby byly pro pedagoga srozumitelné a aby s jejich obsahem mohl dále pracovat. Pojem „učivo“ je nahrazen pojmem „vzdělávací nabídka“, který přesněji vyjadřuje formu a způsob, jakým učitelka k dítěti v mateřské škole přistupuje.

4.1.1 Dítě a jeho tělo

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům.

Co pedagog v této oblasti u dítěte podporuje:

uvědomění si vlastního těla / rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky / ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí / rozvoj a užívání všech smyslů / rozvoj fyzické i psychické zdatnosti / osvojení si věku přiměřených praktických dovedností / osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví / osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí / vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu (Vzdělávací nabídka, očekávané výstupy a rizika ohrožující úspěch pedagoga viz RVP PV str. 16 – 18)

4.1.2 Dítě a jeho psychika

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně pak i jeho sebepojetí a sebnahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v jeho dalším rozvoji, poznávání a učení.

Tato oblast zahrnuje tři okruhy: 2.1 Jazyk a řeč 2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace 2.3 Sebeпоjetí, city, vůle

4.1.2.1 Jazyk a řeč – co pedagog v této oblasti u dítěte podporuje:

rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností / rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu / osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní / rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

(Vzdělávací nabídka, očekávané výstupy a rizika ohrožující úspěch pedagoga viz RVP PV str. 19 – 20)

4.1.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace – co pedagog v této oblasti u dítěte podporuje:

rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání / přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení pojmovému / rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie / rozvoj tvořivosti / posilování přirozených poznávacích citů / vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení / osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla) / vytváření základů pro práci s informacemi

(Vzdělávací nabídka, očekávané výstupy a rizika ohrožující úspěch pedagoga viz RVP PV str. 20 – 22)

4.1.2.3 Sebeпоjetí, city, vůle – co pedagog v této oblasti u dítěte podporuje:

poznávání sebe sama / získávání relativní citové samostatnosti / rozvoj schopnosti sebeovládání, / rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a plně prožívat / rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňující pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit / rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání

(Vzdělávací nabídka, očekávané výstupy a rizika ohrožující úspěch pedagoga viz RVP PV str. 22 – 24)

4.1.3 Dítě a ten druhý

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

Co pedagog v této oblasti u dítěte podporuje:

seznamování se s pravidly chování ve vztahu k druhému / osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem / posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině, apod.) / rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních / rozvoj kooperativních dovedností / ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

(Vzdělávací nabídka, očekávané výstupy a rizika ohrožující úspěch pedagoga viz RVP PV str. 24 – 26)

4.1.4 Dítě a společnost

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti sociálně kulturní je uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

Co pedagog v této oblasti u dítěte podporuje:

poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace / rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte / rozvoj projevat se autenticky, aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny / vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách / seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije / vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností / vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění / rozvoj společenského i estetického vkusu

(Vzdělávací nabídka, očekávané výstupy a rizika ohrožující úspěch pedagoga viz RVP PV str. 26 – 28)

4.1.5 Dítě a svět

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí –

počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

Co pedagog v této oblasti u dítěte podporuje:

seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu / vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitostech, vývoji a neustálých proměnách / poznávání jiných kultur / pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit / osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí / rozvoj úcty k životu ve všech formách / rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jejich změnám / vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

(Vzdělávací nabídka, očekávané výstupy a rizika ohrožující úspěch pedagoga viz RVP PV str. 29 – 31)

4.2 Filozofie školy

Ve většině případů přichází dítě do mateřské školy s velkým očekáváním: jaká bude paní učitelka? Do zorného pole dítěte se dostává nový dospělý – učitelka. Pro dítě to většinou představuje první konfrontaci s neznámým, při které je třeba projevit notnou dávku odvahy a statečnosti. V počáteční těžké orientaci na nové prostředí, režim, nutnost se sám o sebe postarat, znamená pro dítě pevný záchytný bod právě učitelka. Zvládnutím adaptace dítěte však úloha učitelky zdaleka nekončí – naopak. Její komunikace, chování, jednání, postoje a neposlední řadě příprava a realizace vzdělávací činnosti, může pro dítě, v tomto věku výjimečně vnímavé; znamenat důležitý lidský vzor.

Domníváme se, že ani nejpestřejší programová nabídka v mateřské škole a suma vědomostí, kterou z ní může dítě odnést, nejsou pro jeho další vývoj tak důležité jako získané prožitky umocněné specifickou citovou vazbou.

Každý dospělý, který je v nějakém vztahu s dětskou skupinou, může potvrdit, jak je dítě celkem snadno zmanipulovatelné, nabídne-li mu zajímavý podnět. Stejně snadno lze ale zájem dítěte také ztratit. Navázání trvalejšího vztahu mezi dospělým a dítětem, i za předpokladu uplatňování určitých nároků na dítě, stojí větší úsilí obě strany. A zde se dostává ke slovu motivační aspekt, vycházející v ideálním případě z oboustranného vzájemného vztahu dítěte a dospělého a ovlivňující celý vztahový proces.

Naplněním uvedených předpokladů bychom chtěli směřovat jednak k vytváření příznivého a kvalitního prostředí pro efektivní vzdělávání a rozvoj kompetencí odpovídajících dítěti předškolního věku a zároveň podporovat jeho osobnostní i sociální rozvoj v souvislosti s přípravou na život osobní, pracovní i občanský.

Bylo by hezké, kdyby si z každodenního setkávání dětí a dospělých v naší mateřské škole každý něco obohacujícího odnesl - radost ze společného zážitku, spokojenost z dobře vykonané práce, pochopení, porozumění, projevení zájmu či schopnost pohledu očima druhého. V jistém smyslu bychom právě v této socializační komplexnosti mohli hledat a nalézat zásadní poslání naší mateřské školy.

4.3 Prostředky plnění cílů

K dosažení vzdělávacího záměru a plnění stanovených cílů v naší škole slouží náš školní vzdělávací program nazvaný *Aby malí byli velcí*, jehož obsah je rozdělen do čtyř integrovaných bloků vycházejících z přirozeného cyklu ročních období a přírodních a společenských situací s nimi spojených. Orientační nabídka praktických i intelektových činností vztahující se k charakteru integrovaného bloku má inspirativní charakter a předpokládá rozvoj dítěte v různých oblastech (biologické, psychologické a sociální) a získávání potřebných dovedností a poznatků, potřebných k získávání samostatných postojů a seznamování se s žádoucími hodnotami.

K cílenému environmentálnímu vzdělávání má učitelka možnost využít nabídky tří samostatných námětových okruhů (*strom, voda, co se děje na obloze*), které může zpracovat libovolnou formou do samostatného různě dlouhého projektu nebo jej zařadit do základní nabídky tematických částí vždy ve vztahu k příslušnému integrovanému bloku.

Dalšími prostředky k plnění vzdělávacího záměru jsou pravidla vztahující se k podmínkám chodu mateřské školy Pertoldova, která jsou shrnuta v těchto dokumentech:

Školní řád

upřesňující vzájemné vztahy mezi dětmi, jejich zákonnými zástupci a zaměstnanci MŠ a podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, podle konkrétních podmínek mateřské školy Pertoldova platný od 1. 9. 2013

Provozní řád

upřesňující režimové požadavky mateřské školy Pertoldova

Organizační řád

upřesňující vztahové mechanismy základní a mateřské školy a vymežující povinnosti pedagogických a provozních pracovníků

5. Vzdělávací obsah

5.1 Integrovaný blok: Svět okolo mě – charakteristika období v naší škole

Je to doba končícího léta, pro mnohé spojená s nostalgickým loučením s teplými a bezstarostnými dny a začínajícími povinnostmi na začátku školní docházky. Pro jednoho je to doba spojená s obavou z adaptace na nové prostředí, jiný se těší na známé tváře a na zaběhnutý režim, který dává jeho životu smysl. Je to čas setkávání a ožívování společných pravidel, poznávání nových tváří a vytváření nových mezilidských vztahů.

Využíváme plodnosti podzimu k rozvíjení poznávání různých plodin a jejich významu pro člověka i ostatní živočichy. Ovoce jako materiál, co si z něho upečeme? Počasí se postupně mění a začíná být chladno, fouká vítr – zkusíme si udělat draka. Ve školce začíná být útulno, většina dětí má adaptační problémy za sebou, začínají se aktivněji zajímat o zdejší dění. Zajímají nás činnosti a povolání lidí, sledujeme proměny přírody, barvy a tvary nás inspirují k různým výtvarným činnostem, vypravíme se na výlet do Modřanské rokly, děti popisují svou cestu do školky. Krátící se den přináší tajuplnou atmosféru, mluvíme o svátku Dušiček, možná uvidíme i Martina na bílém koni...

1. Svět okolo mě (nabídka tematických okruhů)

- **Už chodím do školky (rizikové faktory - specifika pobytu ve vnitřních i venkovních prostorech MŠ)**
- **Moje doma**
- **Moje cesta do školky (rizikové faktory – chodec, spolujezdec, cestující hromadnou dopravou)**
- **Každý něco dělá**
- **Barvy, barvičky**
- **Čas zrání (ovoce, zelenina, další plodiny)**
- **Jak chutnají vitamíny**
- **Co ochutnáme, co si připravíme dobrého**
- **Příroda se ukládá ke spánku (zvířata, rostliny)**
- **Podzim v Modřanské rokli (rizikové faktory pobytu v dané přírodní lokalitě)**
- **Můj drak**
- **Podzimní slavnosti (posvícení, naše republika má narozeniny, Dušičky, svatý Martin)**

Nabídka univerzálních námětových okruhů k přípravě projektů k environmentálnímu vzdělávání v souvislosti s obdobím podzimu:

- ***Jak se daří, stromečku***
- ***Voda, vodička***

- *Co se děje na obloze*

5.2 Integrovaný blok: Co nám přináší zimní čas – charakteristika období v naší škole

Začíná zimní čas a s návštěvou Mikuláše a čerta začíná pro všechny čas příprav a chystání charakteristického pro čas Adventu. Zajímáme se, jak udělat radost druhému, děti vyprávějí o tom, jak pečou s maminkou vánoční cukroví, všimají si výzdoby na oknech doma, v obchodech, hledáme vánoční motivy společně, vypravíme se k vánočnímu stromu na Sofijském náměstí, zajímají nás vánoční trhy. Školku si také vyzdobíme, zapálíme františka, pustíme koledy a pozveme rodiče na adventní dílnu. Máme radost z našich upatlaných výrobků na vánoční výstavě ve školní družině ve velké škole a pozveme na návštěvu tyhle starší děti, některé už známe od loňska, a můžeme si spolu opět zazpívat koledy. Pro rodiče nacvičujeme vystoupení u stromečku a taky čekáme na Ježíška, který naděluje hračky i dětem ve školce.

Nový rok nám přináší svátek Tří králů, a možná i radost ze sněhu a zájem o zimní sporty. Zimní šero láká k četbě pohádek a černým povídacím chvilčkám, ale také si uděláme náš bílý den ve školce a bude hezké, bude-li bílá i zima za oknem. Nechceme být nemocní, a proto se zajímáme o to, jak funguje naše tělo, jak je udržet zdravé a jak se chránit proti úrazům. Zkoušíme si představit, jaké by to bylo, kdyby u nás byla pořád zima jako u Eskymáků. Zima je krásná, ale umí být i zlá, a i my děti můžeme ptáčkům i některým lesním zvířatům pomoci tím, že jim přichystáme něco k snědku. My si pak můžeme pochutnat na masopustním pečivu, které si zkusíme sami upéct. Zima končí s příjezdem pouti, možná, že bychom se tam mohli společně vypravit.

2. Co nám přináší zimní čas (nabídka tematických okruhů)

- Mikuláš a čert
- Advent – čím voní Vánoce
- Co je správný dárek
- Připravujeme vystoupení
- Přichází nový rok
- My tři králové jdeme k vám
- Pomáháme ptáčkům a zvířatům
- Zima na sídlišti
- Zimní hry a sporty (*rizikové faktory – nebezpečí úrazu*)
- Stavíme sněhuláka
- Na návštěvě u Eskymáků
- Čas pro pohádku
- Poznáváme svoje tělo (*rizikové faktory - co ohrožuje naše zdraví*)

- Když se řekne masopust
- Přijela pout' (*rizikové faktory - pobyt v neznámém prostředí*)

Nabídka univerzálních námětových okruhů pro přípravu projektů pro environmentální vzdělávání v souvislosti se zimním obdobím

- *Jak se daří stromečku*
- *Voda, vodička*
- *Co se děje na obloze*

5.3 Integrovaný blok: S čím přichází jaro – charakteristika období v naší škole

Ve vzduchu je cítit jaro, hledáme jeho první známky a objev každé sněženky či petrkliče vzbuzuje u dětí nadšení. Vynášíme Morenu, vlastnoručně vytvořenou loutku zimy, které už máme dost a těšíme se, až se oteplí a my sundáme teplé bundy a čepice. Pozorujeme pučící stromy a keře, jarní květiny - to je najednou okolo nás barev, zkusíme je namalovat. Ptáci přilétají z teplých krajín a posloucháme jejich hlasy, zvířata mají mláďata a někdy nám dá práci přiřadit ke zvířecí mamince její miminko. Vypravíme se do Modřanské rokle a na louku, poznáváme bylinky a trháme pampelišky na věneček, zkoumáme, co se děje se semínkem než z něj vyrostle rostlinka. Na oslavu jara si zorganizujeme zelený den. Velikonoční svátky pro nás znamenají malování vajíčků (možná společně s maminkou nebo tátou), upečeme si piškotového beránka nebo jidáše a přemýšlíme, co by se hodilo na velikonoční výstavu ve školní družině. Děti z družiny pro nás, děti ze školky, připravují Cestu pohádkovým lesem, kde plníme různé úkoly a poznáváme, jak to chodí ve velké škole. Chystáme se na svátek čarodějnic a začínáme si hrát venku, rádi se vracíme ke známým hrám a taky objevujeme nové. Maminky mají svátek a my jim chystáme překvapení a taky mluvíme o tom, jak se z holčičky stane maminka a čí maminky jsou naše babičky.

3. S čím přichází jaro (nabídka tematických okruhů)

- Vynášíme zimu – zlou Morenu
- Co roste a kvete
- Ptáci a zvířata na jaře
- Jakou barvu má jaro
- Zelené pochutnání, bylinky a jiné rostlinky (*rizikové faktory – nebezpečná konzumace*)
- Velikonoce
- Jak si budeme na jaře hrát (*rizikové faktory – nebezpečí úrazu*)

- Čarodějnice (*rizikové faktory – manipulace s ohněm*)
- Jaro v Modřanské rokli
- Všechny maminky mají svátek

Nabídka univerzálních námětových okruhů pro přípravu projektů pro environmentální vzdělávání v souvislosti s jarním obdobím:

- *Jak se daří, stromečku*
- *Voda, vodička*
- *Co se děje na obloze*

5.4 Integrovaný blok: *Jsem už velký a šikovný – charakteristika období v naší škole*

Přichází léto a teplé počasí nás vyhání ze třídy ven, do přírody. Dny jsou dlouhé, malí lidé bez dlouhého každodenního převlékání na pobyt venku a povzbuzení slunečním svitem překypují energií, zato velcí ve školce začínají být unaveni. Je doba výletů, fotografování, sportovních akcí, slavností a také loučení.

Těšíme se na prázdniny, zajímá nás cestování, dopravní prostředky, některé si můžeme osahat při cestě na výlet autobusem, lodí, nebo při projížďce tramvají jen tak pro radost; možná se vypravíme na letiště na Točné podívat se opravdová letadla. Připomínáme si den dětí a poznáváme, že všechny děti nejenže nevypadají stejně, ale také žijí v různých podmínkách. Prohlížíme knížky, encyklopedie a zajímá nás vesmír se sluncem a planetami. Zkusíme ho vytvořit podle našich představ z papíru a dalších materiálů. Chystáme karneval a vystoupení na slavnost, která proběhne na počest našich nejstarších, kteří odrostli školce a po prázdninách se s nimi můžeme setkávat ve velké škole. A ti, kteří se k nám po prázdninách vrátí, budou zase o kus starší a šikovnější – zkrátka zase o krok blíže k té velké dospělosti.

4. *Jsem už velký a šikovný* (nabídka tematických okruhů)

- O cestování
- Dopravní prostředky (*rizikové faktory – nebezpečné situace*)
- Všude na světě žijí děti - Den dětí
- Naše planeta Země
- Jedeme na výlet (*rizikové faktory – skupinová akce*)
- Letní sportování
- Slavnostní loučení

